

Důvěra k ústavním institucím

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost 2003
Otázky:	PI.1a-i
Termín terénního šetření:	1. – 8. 12. 2003
Počet respondentů:	1 049
Reprezentativita:	obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Výběr respondentů:	kvótní výběr
Zveřejněno dne:	14. ledna 2004
Zpracovala:	Alice Glasová

V prosincovém šetření provedeném v rámci projektu Naše společnost 2003 jsme zjišťovali důvěru občanů k ústavním institucím¹. Toto šetření je pravidelnou součástí výzkumů CVVM, takže je možné sledovat vývoj důvěry v ústavní instituce (viz tabulku a graf 1). Od února 2003 došlo ke změně škály odpovědí, která je respondentům nabízena. Místo škály „rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne“ je respondentům předkládána škála „rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje“.

Tabulka 1: Důvěra obyvatel v ústavní instituce (v %)

DŮVĚRA	XI/02	I/03	II/03	III/03	IV/03	V/03	VI/03	IX/03	X/03	XI/03	XII/03
Prezident	58	58	-	-	64	69	63	61	64	66	66
Vláda ČR	51	49	39	47	40	36	35	29	36	35	29
Poslanecká sněmovna	36	34	28	40	32	28	30	22	24	24	22
Senát	22	23	24	27	24	22	26	21	23	20	19
Krajské zastupitelstvo	42	37	37	38	40	41	41	36	39	41	40
Obecní zastupitelstvo	-	-	61	65	63	65	65	57	62	63	61

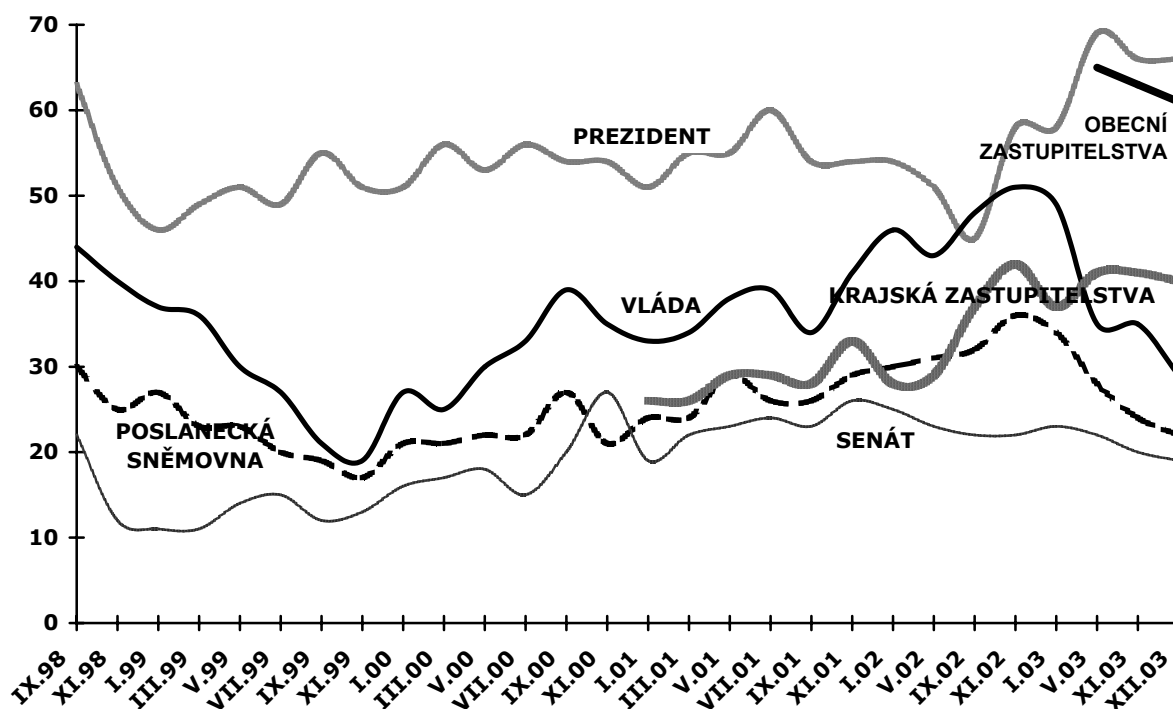
Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“, od února 2003 pak „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „spíše ne“ a „rozhodně ne“ (respektive „spíše nedůvěřuje“ a „rozhodně nedůvěřuje“) a odpověď „nevím“.

V posledním čtvrtletí roku 2003 si udržuje většina ústavních institucí stabilní důvěru dotázaných. Významný pokles důvěry oproti listopadu jsme zaznamenali u vlády (- 6 % bodů) a důvěra Senátu oproti říjnu poklesla postupně o 4 % body. V obou těchto případech se hodnoty více blíží výsledkům ze září letošního roku, kdy byla důvěra k ústavním institucím na dolní hranici. Nejvíce českých občanů tradičně důvěřuje prezidentu republiky (66 %). Naopak nejméně Senátu a Poslanecké sněmovně, kterým nyní věří jen asi pětina dotázaných.

¹ Otázka: „Řekněte prosím, důvěřujete prezidentovi republiky, vládě ČR, Poslanecké sněmovně ČR, Senátu ČR, Vašemu krajskému zastupitelstvu, Vašemu obecnímu zastupitelstvu.“

Všem ústavním institucím zahrnutým v tabulce 1 důvěřují častěji lidé, kteří svou životní úroveň označili za velmi či spíše dobrou. Lidé se špatnou životní úrovní mají naopak větší tendenci ústavním institucím nedůvěřovat.

Graf 1: Vývoj důvěry k ústavním institucím od voleb do PS v roce 1998

V prosincovém šetření byla občanům České republiky již podruhé položena otázka, zda důvěřují ombudsmanovi.

Tabulka 2: Důvěra k ombudsmanovi (v %)

	06/03	12/03
Důvěřuje	45	48
Nedůvěřuje	28	29
Neví	27	23

Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“ (respektive „rozhodně ne“ a „spíše ne“), od února 2003 pak „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“ (respektive „rozhodně nedůvěřuje“ a „spíše nedůvěřuje“).

Jak ukazují výsledky zachycené v tabulce 2, důvěřuje ombudsmanovi skoro polovina občanů ČR, více než čtvrtina respondentů mu nedůvěřuje a menší čtvrtina na tuto otázku nedokázala odpovědět. Oproti prvnímu šetření v červnu je důvěra ombudsmanovi o 3 % body vyšší a o 4 se zmenšila skupina, která neví.

Důvěra k ombudsmanovi mírně roste s vyšším vzděláním, relativně častěji ji vyjadřovali občané ekonomicky aktivní, lidé s dobrou životní úrovní a voliči ČSSD, US-DEU a KDU-ČSL.

V posledním šetření CVVM jsme se respondentů rovněž ptali, zda důvěřují nebo nedůvěřují Ústavnímu soudu. Tabulka 3 ukazuje vývoj důvěry od února 2002.

Tabulka 3: Důvěra k Ústavnímu soudu (v %)

	02/02	06/03	12/03
Důvěřuje	51	47	50
Nedůvěřuje	22	34	32
Neví	27	19	18

Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“ (respektive „rozhodně ne“ a „spíše ne“), od února 2003 pak „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“ (respektive „rozhodně nedůvěřuje“ a „spíše nedůvěřuje“).

Důvěru Ústavnímu soudu vyjádřila polovina občanů, skoro třetina mu nedůvěřuje a necelá pětina nemá názor. Po mírném poklesu důvěřujících (-4 % body) v červnu se současná hodnota důvěry vrátila k výsledku z února 2002. Nárůst skupiny nedůvěřujících (cca o 10 % bodů) a odpovídající pokles skupiny respondentů, která neví, z červnového šetření současné výsledky potvrzují.

Důvěru Ústavnímu soudu vyjadřují relativně častěji lidé s dobrou životní úrovní, ve věku 30 až 44 let, absolventi vysokých škol, voliči US-DEU, ODS a ČSSD. Nedůvěru naopak voliči KSČM a občané se špatnou životní úrovní.

Prosincové šetření zjišťovalo i důvěru obyvatel ČR k Nejvyššímu kontrolnímu úřadu. Tabulka 4 zachycuje srovnání nejnovějších výsledků s předcházejícími šetřeními, ve kterých byla respondentům položena stejná otázka.

Tabulka 4: Důvěra k Nejvyššímu kontrolnímu úřadu (v %)

	02/96	02/00	06/03	12/03
Důvěřuje	46	53	57	54
Nedůvěřuje	23	23	24	27
Neví	31	24	19	19

Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“ (respektive „rozhodně ne“ a „spíše ne“), od února 2003 pak „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“ (respektive „rozhodně nedůvěřuje“ a „spíše nedůvěřuje“).

Důvěra k Nejvyššímu kontrolnímu úřadu od roku 1996, kdy se v šetření CVVM objevila poprvé, do června letošního roku mírně stoupala. Nyní jsme zaznamenali 3 bodový pokles, ve kterém se pravděpodobně odráží určitá nejistota občanů pramenící z neobsazeného místa předsedy NKÚ po nečekaném úmrtí bývalého, všeobecně váženého, předsedy Lubomíra Volejníka v červnu letošního roku. Přesto NKÚ důvěřuje více než polovina českých občanů. Podíl respondentů, kteří NKÚ nedůvěřují, stoupl jen mírně (+3 % body). Počet těch, kteří nevědí, jak na otázku odpovědět, již v minulém šetření poklesl o 12 procentních bodů, a nyní tvoří necelou pětinu.

Relativně častěji vyjadřují NKÚ důvěru občané s dobrou životní úrovní, voliči ODS, US-DEU, ČSSD a KDU-ČSL, absolventi vysokých škol a lidé ekonomicky aktivní. Nedůvěra k NKÚ je naopak častější u dotázaných se špatnou životní úrovní a stoupenců KSČM.